

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DIYANET AKADEMİSİ
Eğitim Programları ve Koordinasyon Daire Başkanlığı

AŞERE
EĞİTİM PROGRAMI

ANKARA
2024

Bu eğitim programının hizmet içi eğitim kurslarında uygulanması 20.03.2024 tarihli ve E-88331529-774.01.02-4896137 sayılı onay ile uygun görülmüştür.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	4
I. PROGRAMIN HEDEFİ	5
II. PROGRAMIN YAPISI.....	5
III. PROGRAMIN UYGULAMA ESASLARI.....	5
IV. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI.....	6
V. DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU.....	7
VI. DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI.....	8
1. Kur'an ve Kırâat Tarihi	8
2. Aşere Usûlü	9
3. Arapça.....	9
4. Kırâat Çözümlemeleri.....	9
5. Aşere Uygulamaları	10
6. Tecvid “Mukaddime” Uygulamaları	10
7. Kırâat-Anlam İlişkisi	10
8. Kur'an İmlâsı.....	11
9. Kur'an Meâli.....	11
10. Dînî Mûsikî.....	12
VII. YARDIMCI KAYNAKLAR.....	13
VIII. MAKALELER.....	14

GİRİŞ

Başkanlığımızın hizmetlerini etkin ve verimli bir şekilde yürütebilmesi personelinin belirlenen yeterliklere hangi oranda sahip oldukları ile doğrudan ilişkilidir. Personel yeterliklerinin başında Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun ve güzel okumak gelmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in tecvid kurallarına uygun, harflerin hakkını ve müstahakkını vererek güzel bir eda ve sada ile okunması amacıyla personelin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik Başkanlığımız tarafından hizmet içi eğitim program ve seminerleri düzenlenmekte, bu programlarda ağırlıklı olarak Kur'an-ı Kerim alanına yer verilmektedir. Sözleşmeli Personele Yönelik Mesleğe Hazırlık Eğitim Programı, Kur'an-ı Kerim Hizmet İçi Eğitim Programı, Tashih-i Huruf Hizmet İçi Eğitim Programı, Kıraat (Aşere-Takrib) Eğitim Programı bu amaç doğrultusunda geliştirilen programlardan bir kaçıdır.

Kur'an-ı Kerim'in lafızlarında meydana gelen farklılıkların, on imam ve onların ikişer râvîsine nisbet edilerek okunması anlamına gelen "Aşere" ve yine Kur'an-ı Kerim'in lafızlarında meydana gelen farklılıkları on imam ve onların yirmi ravisi ile kırk tariki şeklinde okunması anlamına gelen Takrîb ile ilgili personelin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 1976 yılında Başkanlığımızca İstanbul Haseki Eğitim Merkezi'nde kıraat eğitimi başlatılmıştır. Başlangıcından bugüne kadar söz konusu eğitimleri yaklaşık 1100 kişi başarıyla tamamlayarak Aşere-Takrib belgesi almaya hak kazanmıştır.

Bu eğitimlerin sistematik hale getirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla Başkanlığımızca 2014 yılında Kıraat (Aşere-Takrib) Eğitim Programı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Bugün Aşere-Takrib Eğitimi müftülükler ve eğitim merkezleri bünyesinde devam etmektedir. Eğitim kapsamında kıraat yanında Arapça, dini musiki, Kur'an-ı Kerim meali ve kıraat ile diğer ilim dalları arasında kursiyerlerin ilişki kurarak çok yönlü yetiştirmelerine imkân tanınmaktadır.

Başlangıçta bir eğitim merkezinde uygulanan programın uygulama sahasının genişlemesi, din görevlileri tarafından programa yönelimin artması, topluma etkin ve verimli bir din hizmetinin sunulması ile kıraat arasındaki ilişkinin gerçekçi bir şekilde ortaya konulmasına duyulan ihtiyaç göz önünde bulundurularak görevlilerin cami hizmetlerini aksatmadan kıraat alanında çok yönlü gelişmelerini sağlamak amacıyla Kıraat (Aşere-Takrib) Eğitim Programı yapı itibarıyla tekrar değerlendirilmiştir.

Alan uzmanları ve uygulayıcılar ile yapılan çalıştaylarda kıraat eğitim (aşere-takrib) geleneğinin günümüz eğitim imkânları ile birlikte Başkanlığımıza bağlı olarak belli merkezlerde devam ettirilmesi gerektiği vurgulanmış bunun yanı sıra din görevlilerinden talep edenlerin yeterliklerini geliştirmelerine imkân tanınması, daha fazla din görevlisinin aşere eğitiminden yararlanması amacıyla aşere bölümüne yönelik müstakil bir eğitim programının hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda Başkanlığımızca, kırâat ilmi, vücûhatı ve kırâat-anlam ilişkisi konusunda donanımlı "kurrâlar" yetiştirmek ve bunlar aracılığıyla daha etkin ve nitelikli bir din hizmeti sunmak amacıyla dört dönem ve toplam 1152 krediden oluşan **Aşere Eğitim Programı** hazırlanmıştır.

I. PROGRAMIN HEDEFİ

Kırâat ilmi, vücûhatı ve kırâat-anlam ilişkisi konusunda donanımlı “kurrâlar” yetiştirmek ve bunlar aracılığıyla daha etkin ve nitelikli bir din hizmeti sunmaktır.

II. PROGRAMIN YAPISI

Program;

Üçer aylık 4 dönem, haftada 24 saat üzerinden uygulanacak şekilde toplam 1152 krediden oluşmaktadır.

Program, Kur'an ve Kırâat Tarihi, Aşere Usulü, Arapça, Kırâat Çözümlemeleri, Aşere Uygulamaları, Tecvid (Mukaddime) Uygulamaları, Kur'an İmlası, Kırâat Anlam İlişkisi, Kur'an Meali ve Dini Musiki derslerinden oluşmaktadır.

Program yapılandırılırken kırâat-ı aşerenin yapısı, içeriği, içerik-kredi dengesi, topluma etkin bir din hizmetinin sunulmasında gerekli olan personel yeterlikleri, toplumun din hizmetlerine ulaşımında herhangi bir aksama yaşanmaması, din görevlilerinin söz konusu eğitimden beklentileri gibi değişkenler etkili olmuştur.

III. PROGRAMIN UYGULAMA ESASLARI

Programın başarısı, hazırlanışındaki hedef ve yaklaşımlara uygun olarak uygulanmasına bağlıdır. Bu nedenle programın amacına ulaşması için öğrenme-öğretme sürecinde aşağıdaki ilkelere uyulması gerekmektedir.

1. Öğrenme-öğretme sürecinde, bu öğretim programının kırâat eksenli bir program olduğu göz önünde bulundurulmalı ve öğretim programıyla hedeflenen temel bilgi ve becerilerin elde edilmesine çalışılmalıdır.
2. Öğrenme-öğretme sürecinde kursiyerlerin ferdi yetenekleri ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Kursiyerlerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
4. Kursiyerlerin derse hazırlıklı olarak gelmeleri teşvik edilmeli, ilgili bölümlerin dersten önce hazırlanması sağlanmalıdır.
5. Yapılan eğitim etkinliklerinde kısa sürede olabildiğince en fazla verimin elde edilmesi hedeflenmelidir.
6. Kırâat ve dîni mûsikî eğitiminin yeteneğe bağlı bir yanının da bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kursiyerlerin zaman içerisindeki gelişimleri dikkate alınmalı, öğretim hedefleri ve beklentiler bireysel farklılıklar da hesaba katılarak gerçekçi bir şekilde belirlenmelidir.
7. Yanlış telaffuzların ve hatalı okumaların önüne geçebilmek amacıyla doğru bir şekilde okuma çalışmalarına öncelik verilmelidir. Kursiyerlerin yanlış ve hatalı okumaları varsa tespit edilerek, bu okuyuş şekilleri kursiyerlere fark ettirilmelidir.
8. Öğretimde çeşitli görsel-işitsel araç-gereç, şekil, şema, kavram haritası vb. materyallerden yararlanılmalıdır.
9. Öğrenme ortamı, kursiyerlerin özellikleri de dikkate alınarak hazırlanmalı, kalabalık sınıflar oluşturmaktan kaçınılmalıdır.
10. Kursiyerler, öğrenmelerindeki eksiklik ve yanlışlıklar çeşitli zamanlarda (süreç ve ürün) ölçülerek, ölçme kriterleri hakkında bilgilendirilmelidir.

11. Değerlendirme ve başarı kriterleri, önceden belirlenerek ona göre bir değerlendirme yapılmalıdır.
12. Arapça alanı, kıraat alanı ile ilişkilendirilerek işlenmelidir. Dolayısıyla Arapça alanında derse girecek uygulayıcıların aşere alanında farkındalık sahibi olmaları önemsenmelidir.
13. Aşere programı kapsamında görev alacak bütün uygulayıcılar programın yapısı, hedefleri, kazanımları, içeriği, kaynakları ve muhatap kitlenin özellikleri vb. konularda program yöneticileri tarafından bilgilendirilmelidir.

IV. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI

1. Kur'an-ı Kerim ve kıraat tarihini bilir.
2. Kur'an-ı Kerim'i tashih-i hurûfa riayet ederek okur.
3. Kıraat imam ve râvîlerinin hayatlarını bilir.
4. Kur'an-ı Kerim'i okuyuş adabını bilir.
5. Aşere usûlü ve ıstılahlarını bilir.
6. Kur'an-ı Kerim'in imlâsını bilir ve uygular
7. Vücûhât çıkarmayı ve uygulamayı öğrenir.
8. Kıraat ve rivâyet farklılıklarını bilir.
9. İstanbul ile Mısır tariki arasındaki farklılıkları bilir.
10. Senetleri bakımından kıraat çeşitlerini bilir.
11. Aşere kıraatını uygular.
12. Dînî mûsikî formlarını ve temel makamlarını icra eder.
13. Kıraat farklılıklarının diğer ilimlerle ilişkisini açıklar.
14. Kıraat farklılıklarına göre Kur'an-ı Kerim'i okur.
15. Farklı vecihlere göre okuduğu ayetlerin anlamlarını bilir.
16. Aşere kıraat vecihlerinin hüccetini açıklar.
17. Kur'an-ı Kerim meâlini bilir.
18. Kur'an-ı Kerim okumada bir tavır (okuyuş) geliştirir.
19. Okuduğu kıraatları yazar.
20. Kur'an-ı Kerim'i aşere kıraatı üzere hatmeder.
21. Mukaddimetü'l-Cezerî'yi ezbere bilir ve anlar.
22. Aşere öğretim yöntemlerini bilir ve uygular.

V. DERSLER, KREDİLERİ VE DÖNEMLER TABLOSU

S.NO	DERSLER	KREDİ	1. DÖNEM	2. DÖNEM	3. DÖNEM	4. DÖNEM
1.	KUR'AN VE KİRÂAT TARİHI	24	Kur'an ve Kırâat Tarihi 2x12=24	-----	-----	-----
2.	AŞERE USULÜ	24	Aşere Usulü 2x12=24	-----	-----	-----
3.	ARAPÇA	96	Arapça 2x12=24	Arapça 2x12=24	Arapça 2x12=24	Arapça 2x12=24
4.	KİRÂAT ÇÖZÜMLEMELERİ	96	Kırâat Çözümlenmeleri 4x12=48	Kırâat Çözümlenmeleri 2x12=24	-----	Kırâat Çözümlenmeleri 2x12=24
5.	AŞERE UYGULAMALARI	672	Aşere Uygulamaları 12x12=144	Aşere Uygulamaları 14x12=168	Aşere Uygulamaları 14x12=168	Aşere Uygulamaları 16x12=192
6.	TECVID (MUKADDİME) UYGULAMALARI	76	Tecvid "Mukaddime" Uygulamaları 2x12=24	Tecvid "Mukaddime" Uygulamaları 2x12=24	Tecvid "Mukaddime" Uygulamaları 2x12=24	-----
7.	KİRÂAT ANLAM İLİŞKİSİ	48	-----	-----	Kırâat Anlam İlişkisi 2x12=24	Kırâat Anlam İlişkisi 2x12=24
8.	KUR'AN İMLASI	24	-----	Kur'an İmlası 2x12=24	-----	-----
9.	KUR'AN MEALİ	48	-----	Kur'an Meali 2x12=24	Kur'an Meali 2x12=24	-----
10.	DİNİ MUSİKİ	48	-----	-----	Dini Musiki 2x12=24	Dini Musiki 2x12=24
TOPLAM		1152	288	288	288	288

VI. DERSLER, KONULARI, KAYNAKLARI VE AÇIKLAMALARI

1. Kur'an ve Kırâat Tarihi

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	Kur'an ve Kırâat Tarihi a. Kur'an-ı Kerim'in Nüzûlü b. Kur'an-ı Kerim'in Mushaf Haline Getirilişi Çoğaltılması, Harekelenmesi, Noktalanması, Korunması ve Tespit Yöntemleri c. Ayet ve Surelerin Tertibi d. Resmu'l-Mushaf, Mesâhif'ul-Emsâr e. Tarihi Mushaf ve Var Olduğu İddia Edilen Şia Mushafı f. Resm-i Osmânî ve Aliyyü'l-Kârî g. Kur'an'ın Başka Harflerle Yazılması h. Müsteşriklerin Kur'an'la İlgili Çalışmaları	1. Zerkânî , Muhammed Abdulazîm, Menâhîlu'l-İrfân 2. Zerkeşî , Bedreddin Muhammed b. Abdullah, el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'an 3. Suyûtî , Celaleddin, el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'an 4. Menna' Halil Kattan, Mebâhis fî Ulûmi'l-Kur'an 5. İbn Cuma , İ'cazu Resmi'l-Mushaf ve Kırââtîhi 6. Hamîdullah , Muhammed, Kur'an Tarihi 7. Çetin , Abdurrahman, Kur'an İlimleri ve Kur'an-ı Kerim Tarihi	Kur'an tarihi ve mushaf hakkında genel bilgi verilir. Oryantalistlerin ve Şia'nın Kur'an'a bakışları hakkında bilgi verilir. Müsteşriklerin Kur'an hakkında yaydığı şüpheler ve bu şüphelerin giderilmesi konusunda bilgi verilir.
	a. Ahrufu's-Seba' b. Kırâat İstilahları c. Kırâatların Oluşumu d. İmam ve Râvîlerin Hayatları e. Senetleri Bakımından Kırâatlar f. Kırâatte Tevâtür g. Tarihimizde Kırâat Müesseseleri (Selçuklu, Osmanlı ve Günümüz) h. Reisu'l-Kurralık Müessesesi i. Kaynakları Bakımından Tarikler (Seb'a, Aşere, Takrîb) j. Son Dönem Kırâat Âlimleri	1. İtir , Hasan Ziyauddin, el-Ahrufüs-Seb'a ve Menziletü'l-Kırâati minha 2. ed-Devserî , Mustalahâtu'l-Kırâat 3. Mekkî b. Ebî Talip , el-İbâne 4. Ebû Şâme , İbrâzü'l-Meânî 5. Semennudî , Şerhu's-Semennudî ale'd-Dürre 6. el-Kâdî , Abdülfettah, el-Vâfi li Şerhi's-Şâtibiyye 7. İbnü'l-Kâsîh , Sirâcü'l-Kârî fî Şerhi Hırzi'l-Emânî	Kırâat tarihi hakkında genel bilgi verilir. Ayrıca; kırâat konusunda Ehli Sünnet mezhebi ile Şia'nın yaklaşımı, Yedi harfin mahiyeti, Reisu'l Kurrâ'lık müessesesi, son dönem kırâat âlimleri hakkında bilgi verilir.

2. Aşere Usûlü

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	Aşere Usûlü a. Aşere Usûlü ve İstılahları b. Kırâat ve Rivâyet Farklılıkları c. İstanbul İle Mısır Tariki Arasındaki Farklılıklar d. Senedleri Bakımından Kırâat Çeşitleri e. İnfirâd ve İndirâc Metodu f. Merâtib-i Erbaa ve Mertebeteyn g. İmam ve Ravilerin Kırâat Özellikleri	İbnü'l-Cezerî , Tehbîrü't-Teysîr	Kırâat usûlü hakkında genel bilgi verilir. Ha-i Sekit, Cemi Mimi vb. kurallar hakkında bilgi verilir.

3. Arapça

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Arapça a. Sarf (Emsile, Binâ, Maksûd) b. Nahiv (Avâmil, İzhâr)	Yardımcı Kaynaklar 1. er-Râcihî , Abduh, -et-Tatbikü's-Sarfî, -et-Tatbikü'n-Nahvî 2. İbn Hişam , Abdullah b. Yusuf, Katru'n-Nedâ 3. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid, et-Tuhfetü's-Seniyye	Kırâatla ilgili temel eserleri okuyup anlamalarını sağlamak üzere Arapça bilgisi verilir.

4. Kırâat Çözümlemeleri

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
96	Kırâat Çözümlemeleri a. Vücûhât Çıkarma Usûlü b. Vücûhât Çıkarma Uygulaması c. Ferş-i Hurûfa Göre Çözümleme	1. Paluvî , Abdulfettah, Zübdetü'l-İrfân 2. Muhammed Emin Efendi , Umdetü'l-Hallân,	Burada başta Zübde ve Umde olmak üzere başlıca kırâat eserlerinden vücûhât çıkarma ve çözümleme öğretilir.

5. Aşere Uygulamaları

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
672	Aşere Uygulamaları a. Kırâat Farklılıklarına Göre Hazırlanan Vücûhâtın Okunması b. Vücûhât Üzere Aşr-ı Şerif Okuma c. Temsîlî Okuma d. Kur'an-ı Kerim'i Okuma Usûlleri	1. eş-Şatîbî , Ebu Muhammed, el-Kasîdetu'l-Lamiyye, (Hırzu'l- Emânî ve Vechu't-Tehânî fi'l-Kıraâti's-Seb'a), 2. İbnü'l-Cezerî , el-Kasîdetu'l-Lâmiyye, (Dürretü'l-Mudîe),	Vücûhât çıkarma, aşr-ı şerif okuma, temsîlî okuma ve okuma usûlleri üzerinde uygulama yaptırılır.

6. Tecvid "Mukaddime" Uygulamaları

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
76	Tecvid "Mukaddime" a. Tecvîd İlminin Önemi b. Mehâric-i Hurûf c. Sıfat-ı Hurûf d. İnce Okunan Harfler e. Tahzîrât Bahsi f. Lâm ve Râ g. Vakıf ve İbtidâ h. Hemze-i Vasl ve Katı' i. Medler j. Tenvin ve Sâkin Nun k. Diğer Konular	Ana Kaynak 1. Mukaddime-i Cezerî Yardımcı Kaynaklar 1. el-Karî , Ali b. Muhammed, Şerhu'l-Mukaddimeti'l-Cezeriyye 2. el-Ensarî , Zekeriya, Şerhu'l-Mukaddimeti'l-Cezeriyye 3. Mekki b. Ebi Talib , er-Riayetü li Tecvidi'l-Kırâati ve Tahkiki Lafzi't-Tilaveti	Mukaddime-i Cezerî'den ilgili konular okutulur ve ezberletilir. Namaz duaları ve Duha-Nas arası sûreler üzerinde talim uygulamaları yapılır.

7. Kırâat-Anlam İlişkisi

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	Kırâat-Anlam İlişkisi a. Kırâat- Tefsir İlişkisi b. Kırâat- Fıkıh İlişkisi c. Kırâat -Hadis İlişkisi d. Kırâat-Kelam İlişkisi	1. Seçme Tefsir Metinleri (Taberî, Râzî, Zemaşerî seçme metinler) 1. el-Melâhi , Abdullah Ali, Tefsirü'l-Kur'ani bi'l-Kırâati'l-Kur'âniyyeti'l-Aşr	Kırâat-anlam ilişkisi hakkında kursiyere belirlenen konular etrafında bilgi verilir.

	<p>e. Kırâat- Belâgat İlişkisi</p> <p>f. Farklı Vecihlere Göre Okunan Ayetlerin Anlamları</p>	<p>2. Müsenna Naim Hammadî, Eserü Kırâati'l- Kuraniyyeti fi İlmi'l-Me'ânî</p> <p>3. İtir, Hasan Ziyauddin, el Ahrufüs-Seb'a ve Menziletü'l-Kırâati minha</p> <p>4. Muhammed Ahmed Abdülaziz, el-Vucûhü'l-Belağatü fit-Tevcihi'l-Kırâati'l-Kur'aniyyeti'l-Mütevâtire</p> <p>5. Karaçam, İsmail, Kırâat İlminin Kur'an Tefsirindeki Yeri ve Mütevâtir Kırâatlerin Yorum Farklılıklarına Etkisi</p> <p>6. Çetin, Abdurrahman, Kırâatlerin Tefsire Etkisi</p>	
--	---	--	--

8. Kur'an İmlâsı

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
24	<p>Kur'an İmlâsı</p> <p>a. İmlâda Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler</p> <p>b. Hatt-ı İstilahî ve Hatt-ı Kıyâsî</p> <p>c. Yazılışı Farklı Kelimeler ve Yazımı</p>	<p>1. ed-Dânî, Ebû Amr, el-Mukni'</p> <p>2. es-Semerkandî, Keşfü'l-Esrâr fi Resmi Mesâhifi'l-Emsâr</p> <p>3. el-Harrâz, Delilü'l-Hayran ala Mevridi'z-Zeman fi Fenni'r-Resmi ve'z-Zabti,</p> <p>4. Bolelli, Nusrettin, Arapça İmla Kılavuzu</p>	İmla hakkında kısaca teorik bilgi verilerek kursiyere doğru ve düzgün yazması konusunda uygulama yaptırılır.

9. Kur'an Meâli

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	<p>Kur'an Meâli</p> <p>a. Meâl Nedir? Meâl Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler</p> <p>b. Meâllerden Yararlanma Teknikleri</p> <p>c. Fatiha Sûresi</p>	<p>1. el-Mahallî, Celalüddîn-es-Suyûtî, Celâlüddîn, Tefsiru'l-Celâleyn</p> <p>2. Komisyon, Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir</p> <p>3. Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, Kur'an-</p>	Yasin, Fetih, Hucurat, Rahman, Mülk sûreleri ile 30. cüz ve Bakara sûresi, 1-5; 255; 285-286 ile Haşr sûresi 22-24. ayetlerinin meali yapılır.

	<p>d. Yasin Sûresi e. Fetih Sûresi f. Hucurat Sûresi g. Rahman Sûresi h. Mülk Sûresi i. Nebe-Nas Arası Sûreler j. Bakara Sûresi, 1-5; 255; 285-286. Ayetler k. Haşr Sûresi 22-24</p>	ı Kerim Meâli	
--	---	---------------	--

10. Dînî Mûsikî

SAAT	DERSLER VE KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
48	<p>Dînî Mûsikî</p> <p>a. Dînî Mûsikînin Kısa Tarihi b. Makam ve Usûl Kavramı c. Genel Olarak Usûl d. Dini Eserlerde Kullanılan Basit ve Birleşik Usûller e. Usûl Gerektirmeyen Dînî Uygulamalar f. Dini Eserlerde Kullanılan Makamlar g. Osmanlı ve Cumhuriyet Döneminde Hafız Mûsikîşinaslar</p>	<ol style="list-style-type: none"> Buyrukçu, Ramazan, Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Gücü Yazıcı, Reşat, Halkla İlişkiler Özkan, İsmail Hakkı, Türk Mûsikîsi Nazariyâtı ve Usûlleri Arel, Hüseyin Sadettin, Türk Mûsikî Nazariyâtı Dersleri, (Haz: Onur Akdoğu) Saygun, Adnan, Mûsikî Nazariyâtı, I- IV Yönetken, Halil Bedi, Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları Akdoğan, Bayram, “Din Görevlilerine Mûsikî Eğitimi Verilmesi Hakkında Örnek Bir Metot”, <i>A.Ü.İ.F. Dergisi</i>, Yıl: 2002, Sayı: 2, c. XLIII. 	<p>Bu ders teoriden ziyade uygulamalı olarak işlenir ve her ana makam için en az iki ilahi öğretilir.</p> <p>Genel olarak mûsikî ve dînî mûsikînin tarihi gelişimi hakkında bilgiler verildikten sonra, diyafram nefesinin alınışı ve uygulaması kursiyerlere uygulamalı olarak gösterilir.</p> <p>Diyafram nefesi kullanılmadığı zaman meydana gelen aksaklıklar gösterilip, diyafram nefesinin önemi tatbikatlı olarak vurgulanır.</p> <p>Makamlar ve formlarla ilgili tatbikatlar, öğretici tarafından uygulamalı olarak gösterilir.</p> <p>Ayrıca, bu konular programdaki ezberler, ezan, kamet ve mevlit üzerinde uygulamalı olarak işlenir.</p>

VII. YARDIMCI KAYNAKLAR

1. **ez-Zehebi**, Muhammed b. Ahmed b. Osman,
-*et-Tabakâtü'l-Kurrâ* (Tahk. Dr. Ahmed Han)
-*Marifetü'l-Kurrâi'l-Kibar ale't-Tabakati ve'l-Asâr*, (Tahk. Dr. Tayyar Altıkulaç)
1. **el-Cezerî**, Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ali b. Yusuf,
-*Ğayetü'n-Nihâye fi Tabakâti'l-Kurrâ*
- *Müncidü'l-Mukriîn*
2. **el-Kâdî**, Abdü'l-Fettâh,
-*el-Kirâetü fi Nazari'l-Müsteşrikine ve'l-Mulhidin*
- *Tarihü'l-Kurrâi'l-Aşerati ve Ruvatihim ve Tevâtüri Kirâatihim ve Menheci Küllin fi'l-Kirâat*
- *el-Büdûru'z-Zahira fi'l-Kirâati'l-Aşereti'l-Mütevâtira*
3. **Seyyid Rızku't-Tavîl**, *Medhal fi Ulûmi'l-Kirâat*
4. **Abdulkadir Mansur**, *Mevsuâtü Ulûmi'l-Kur'an*
5. **Abdu'l-Fettah İsmail Çelebi**, *Resmu'l-Mushâfi'l-Osmânî ve Evhamu'l-Müsteşrikine fi Kirâati'l-Kur'ani'l-Kerim Devâfiuha ve Def'uha*
6. **el-Harraz**, *Delilü'l-Hayrân ala Mevridi'z-Zemân fi Fenni'r-Resmi ve'z-Zabti*
7. **Okçu**, Abdülmecid, *Kirâat Açısından Taberi ve Tefsiri*
8. **Abdülhalim** b. Muhammed el-Hadi, *el-Kirâatü'l-Kur'aniyye (Tarihi, Subutu, Hucceti ve Ahkâmı)*
9. **Muhammed** İbrahim Muhammed Salim, *Ferîdetü'd-Dehr fi Ta'sîli ve Cemi'l-Kirâati'l-Aşr*
10. **Ebû Amr ed-Dani**, *el-Ahrufu's-Seb'a li'l-Kur'an*
11. **Faiz** Abdulkadir Şeyh ez-Zevr, *Terâcimü'l-Kurrâ*
12. **Nebil** b. Muhammed İbrahim el-İsmail, *İlmü'l-Kirâet Neş'etühü Etvâruhu Eseruhu fi Ulûmi's-Şer'iyye*
13. **Seyyid Laşin Ebu'l-Ferac-Halid b. Muhammed** el-Hafız el-İlmi, *Takrîbü'l-Meâni fi Şerhi Hirzi'l-Emâni fi'l-Kirâati's-Seb'i*
14. **Ebu Şame Şihabüddin** Abdurrahman b. İsmail, *İbrâzû'l-Meâni min Hirzi'l-Emâni fi'l-Kirâati's-Seb'i*
15. **el-Hayyât**, Ebu'l-Hasen Ali b. Faris, *et-Tebîre fi Kirâati'l-Eimmeti'l-Aşera*
16. **el-Hafeyân**, Ahmed Muhammed Abdussemi, *Eşherü'l-Mustalahât fi Fenni'l-Edâi ve İlmi'l-Kirâat*
17. **el-Mervezî**, İbn-i Kuteybe Abdullah b. Müslim, *Adâbu'l-Kirâat*
18. **en-Nevevî**, Ebu Zekerîyya Yahya b. Şeref, *Et-Tibyân fi Adâbi Hameleti'l-Kur'an*
19. **Mekki b. Ebi Talib**, *er-Riâyetü li Tecvidi'l-Kirâet ve Tahkiki Lafzi't-Tilâve*
20. **el-Kurtûbî**, Abdulvehhab b. Muhammed, *el-Muzih fi't-Tecvid*, (Tahk. Ganim Kadduri)
21. **Şemsü'd-Din Ebi'l-Hayr** Muhammed b. el-Cezerî, *et-Temhîd fi İlmi't-Tecvîd*, (tahk. Ganim Kadduri)
22. **Muhammed Salim Muhaysin**, *Mürşîdü'l-Müüd ila İlmi't-Tecvîd*
23. **el-Yemenî**, Ebu Abdurrahman İbrahim b. Muhammed el-Fakih el-Kadimi es-Süyerhi, *et-Tuhfetü'l-Mehdiyye fi Şerhi'l-Mukaddimeti'l-Cezeriyye*
24. **en-Nisâburî**, Nizâmü'd-Din el-Hasen b. Muhammed b. Hüseyin el-Kummi, *Ğarâibu'l-Kur'an ve Rağâibu'l-Furkan*
25. **el-İsfahânî**, Ragıp, *Mufredâtü Elfâzi'l-Kur'an*
26. **Ebu'l-Hüseyin Ahmed** b. Faris b. Zekerîyya, *Mekâyisü'l-Lüğa*

27. **Çantay**, Hasan Basri, *Kur'an Meâli I-III*
28. **Çollak**, Fatih, *Hafs Rivayetiyle Gelen Muhtelif Vecihler ve Hücetleriyle Asım Kırâatı*
29. **Sönmezsoy**, Selahattin, *Kur'an ve Oryantalistler*
30. **Demirci**, Muhsin, *Kur'an Tarihi*
31. **Cerrahoğlu**, İsmail, *Tefsir Usulü*
32. **Karaçam**, İsmail, *Kur'an-ı Kerim'in Nüzulü ve Kırâatı*
33. **Pakdil**, Ramazan, *Sesli ve Görüntülü Talim, Tecvit ve Kırâat*
34. **Akbal**, Talip, *Kur'an-ı Kerim ve İlm-i Kırâat Ders Notları*

VIII. MAKALELER

1. **Alemdar**, Yusuf, “Kırâatlerin Oluşumu Bağlamında Kur'an'ın Cem'i Konusuna Yeni(den) Bir Bakış”, *Cumhuriyet Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi* cilt: VII/2, 219-248 Aralık-2003,
2. **Dağ**, Mehmet, “İbni Mücahid'in Kırâat Ekollerini Yedi İle Sınırlaması: Eleştirel Bir Yaklaşım”,
3. **Albayrak**, Halis, “Kırâat Sorunu”, *Dini Araştırmalar Dergisi*, Eylül-Aralık-2001, cilt:4, S.11 ss.19-34,
4. **Çetin**, Abdurrahman, “Kur'an Kırâatinde Musikinin Yeri”, *Uludağ Üniv. İlahiyat Fak Dergisi*, Sayı:7, C:7, 1998).